

SF

eridanas

Aleksej Kalugin



403 PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knjgute.lt

Aleksej Kalugin
NE TOKS TAS VELNIAS BAISUS
Mokslinės fantastikos romanas

Prieš kelerius metus Maskvoje atsivėrė
Vartai į Pragarą bei Rojų. Žemės
mokslininkai iš šių egzotiškų pasaulių
gavo galybę pinigų pradėti nuodugnius
įvairių sričių tyrimus. Ir, žinoma, kai kurie
atradimai sukrėtė ir Žemės, ir Rojaus, ir
Pragaro, ir Maskvos Naujojo saugumo bei
mafijos atstovus.

Privatus seklys Dmitrijus Kaštakovas
patenka į šią velniavą nė nenutuokdamas,
kuo visa tai baigsis...

Iš rusų kalbos vertė NIDA JAKUBAUSKAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
403 tomas. Serija įkurta 1990m.

Алексей Калугин - НЕ ТАК СТРАШЕН ЧЕРТ
Москва, ЭКСМО, 2006

Copyright © by Aleksej Kalugin, 2006

Cover art copyright © Kevin Long, 1995

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

1

DEMONAI

- Dimitrijau Aleksejevičiau, pas jus lankytoju atėjo.

- Kas? - paklausiau aš, spausdamas selekto-riaus mygtuką.

- Demonai.

Prisipažinkit, ar dažnai jums tenka išgirsti iš savo sekretorės tokių naujienų?

Ką aš žinau... gal ir yra šiame pasaulyje žmonių, kurie su velniais seniai jau bruderšaftus geria, bet aš tokių svečių sulaukiau pirmą kartą. Ne toks jau aš stambus paukštis, kad delegacijos iš Pragaro veržtųsi su manim susitikti.

- Supratau, Sveta, - pasakiau aš, vėl spausdamas selekto-riaus mygtuką. - Viskas pagal įprastą schemą.

Man pasisekė, kad turiu tokią pagalbininkę. Maža to, jog mergaitė jauna ir graži, tai dar ir galvą auksinę turi - du kartus jai aiškinti niekad nereikia. Pasakęs: "viskas pagal įprastą schemą", aš galėjau būti tikras, kad Sveta, mandagiai atsiprašiusi, praneš apie nepapras-

tą šefo užimtumą ir ne mažiau kaip penkias minutes laikys lankytojus priimamajame. Šito reikėjo tam, jog klientai galėtų pamažu apsi-prasti toje vietoje, į kurią juos atvedė likimas ir kurią jie patys dažnai išvadindavo pačiais nemaloniausiais epitetais. O truputį pasėdėję priemenėje, lankytojai dažniausiai apimdavo ir, kai Sveta pakviesdavo juos užėti į kabinetą, jau sugebėdavo daugmaž aiškiai dėstyti savo mintis. Kiek konkrečiai reikia palaikyti vieną ar kitą lankytoją, Sveta sprendavo pati. Ir verta paminėti, kad suklysdavo ji labai retai.

Prisiminęs visus darbus, kokius man teko pastaruoju metu nudirbti ir šį tą mintyse apibendrinęs, aš vis dėlto taip ir nesupratau, kokie reikalai galėjo atvesti pas mane velnius. Tarkim, aš savo darbe tikrai ne paskutinis žmogus, bet su jokiais garsiomis, laikraščiųuose aprašytomis ir per televizorių rodytomis istorijomis mano vardas tikrai niekad nebuvo susijęs. Nekalbant jau apie politiką. Kiti gal pasakytų, kad aš per daug atsargus, bet pats aš save priskiriu tiesiog protingų, apdairių žmonių kategorijai ir stengiuosi paprasčiausiai nekišti savo nosies ten, kur ją gali kas nors nukąsti. Kadaisė nusistačiau sau taisyklę kuo griežčiausiai žiūrėti, kad mano interesai nesi-

kirstų nei su valdžios, nei tuo labiau su Saugumo Komiteto interesais - ir ne tik nesikirstų, bet pagal galimybes prie jų net nepriartėtų. Pamesti dokumentai, pavogtos kortelės, padirbti testamentai, grasinimai telefonu - dažniausiai, beje, taip ir liekantys be jokių pasekmių - dar, žinoma, neištikimų žmonių portretai (9x12 cm formato, atspausdinti ant blizgančio "Kodak" popieriaus) - štai, tiesą sakant, ir visas mano - privataus detektyvo - interesų spektras. Rimtesnių darbų aš imdavausi tik labai nenoromis ir tik pačiais išskirtiniausiais atvejais, kai pagalbos prireikdavo man artimiems žmonėms, kurių, atvirai pasakius, turiu visai nedaug. Arba kai labai atkaklus prašymas būdavo sutvirtinamas labai įtikinama pinigų suma.

Žinoma, Saugumas turi nepalyginamai didesnę ir veiksmingesnę tyrimų aparatą, negu kada nors turėjo savo žinioje pats uoliausias, pats kruopščiausias Šerloko Holms'o pasekėjas. Bet sekliai, skirtingai nuo čekistų, užbaigę bylų tyrimą, nesurašo visų tų, kurie buvo bent kiek susiję su tyrimu, ir nesega visų surinktų dokumentų į jų asmenines bylas. Vietoj to pri-datūs sekliai pasiūlo tuos popierius klientams - mainais į tam tikrą piniginių atlygį. Ir būtent

todėl žmonės į privačias seklių agentūras kreipiasi kur kas dažniau negu į teisėtus valdžios atstovus. Be to, dauguma kažkodėl tiki, kad aš turiu įgimtą sugebėjimą išnarplioti bei išspręsti labiausiai įsisenėjusius konfliktus, apie kurių pradžią jau niekas nieko nei prisiminti, nei pasakyti nebegali. Todėl klientų man niekad netrūko. Problema buvo tik ta, kad toli gražu ne visi klientai skubėdavo atsiskaityti iškart - vos sulaukę trokštamo rezultato. Vieni užginčydavo mano pateiktas sąskaitas, kiti iš viso stengdavosi kuo greičiau dingti iš akiračio manydami, kad mano pagalbos jiems daugiau niekada neprireiks. Tokių nemalonumų niekada, žinoma, neatsitikdavo tiems detektyvams, kurie dirbo turėdami "šeimos" priedangą, bet man visada patiko laisvė, todėl neretai pasitaikydavo užlėkti ant rifų ar sekumos.

Kuo aš niekad nesiskundžiau - tai atmintimi. Bet kad ir kiek stengiausi, niekaip nepajėgiau prisiminti kokios nors bylos, kurioje nors kartą, nors netiesiogiai būtų paminėta vietovė, vadinama Pragaru. Bet mane norėjo matyti velniai, su kuriais mes dėl susitikimo nebuvom iš anksto taręsi. Ko jiems iš manęs reikia, velniai juos griebtų?

Šį kartą Sveta lankytojus priimamajame laikė lygiai penkias minutes ir nė sekundės ilgiau. Taigi ji nusprendė, kad tų trijų šimtų sekundžių reikia man - per tiek laiko aš spėsiu ir susikaupti, ir pasiruošti susitikimui. Ką gi - ačiū jai ir už tiek. Aš bent jau spėjau prisiminti visas bylas, apie kurias mielu noru būčiau pamiršęs visiems laikams, ir dar kartą įsitikinti, kad prieš bet kurį Pragaro delegatą esu tyras kaip kūdikio bučiny. Nežinau, kokie reikalai atvedė velnius į mano kontorą, bet, kad ir kaip ten būtų, jokių su mano profesine veikla ar asmeniniu gyvenimu susijusių pretenzijų jie man reikšti negalėjo.

O jie, matyt, net nesiruošė.

Bent jau iš pažiūros pora velnių visai neatrodė panašūs į tuos, kurie čia užsuka aiškintis su manimi santykių. Jie greičiau atrodė kaip prikabūs klientai, užėję pas privatų detektyvą tam, kad aptartų labai delikatus ir neapsakomai keblų reikalą, liečiantį mažų mažiausiai giminės garbę ir todėl pageidaujantys kalbėti ne iš karto, o tik po to, kai įsitikins, kad pasirinko tinkamai.

Sustoję tarpduryje velniai ėmėsi atidžiai apžiūrinėti mano kabinetą. Abu permetė kabinetą tokiais profesionaliais žvilgsniais, kad man

net kilo įtarimas, ar tik manęs neaplanė kokios nors dizainerių firmos agentai, nusprendę pasiūlyti man interjero atnaujinimą?

Šiaip aš visada labai didžiavausi savo biuro apdaila, nors mintyse jį ir vadindavau paprasčiausiai kontora. Konceptiją man pasufleravo toks psichologas - vienas iš pirmųjų klientų. Greitai perbėgęs akimis kontorą, jis liūdnai pažiūrėjo į mane ir paklausė:

- Jūs turbūt pats įrengėt šitą kabinetą?

Aš tylėdamas linktelėjau, mintyse pasirošdamas klausytis pagyrimų - savo kabinetui aš buvau nusipirkęs specialų biuro baldų komplektą, kuris, pasak reklaminio lankstinuko, "buvo pagrįstas geriausių Europos dizainerių kūryba".

- Aš neaiškinsiu, kokių liūdnų minčių man sukelia jūsų kabineto interjeras, - sunkiai atsiduso mano klientas. - Man atrodo, kad žmonės pas jus ateina ne tik tam, kad gautų kokią nors konkrečią pagalbą. Manau, jog sąsąmoningai jie čia tikisi užuojautos ir supratimo. Bet šaltas stalų plastikas, nikeliuoti krėslai ir ryški, tiesioginė, šviesa nuo lubų visai nenuteikia atviram pokalbiui.

Po tokių žodžių aš į visus aplinkui buvusius

daiktus pažiūrėjau visai kitomis akimis. Visi dalykai, į kuriuos aš anksčiau tiesiog nekreipdavau dėmesio, matydamas už kiekvieno daikto visų pirma sumą, kurią už jį sumokėjau tvirta valiuta, dabar, kai man viską pirštu prikišamai parodė, tiesiog rėžė akį kaip ryškus raudonas užrašas "Nelįsk! Užmuš!" Kambarys tikrai priminė ne privataus detektyvo, o dantų gydytojo kabinetą, į kurį kiekvienas normalus žmogus ryžtasi įžengti tik drebedamas ir vėjamais nepakeliamo skausmo.

- Tai kaip, jūsų manymu, turi atrodyti mano kabinetas? - susigėdęs nuolankiai paklausiau aš.

- O kas jums visų pirma ateina į galvą, kai išgirstate žodžius "privatus detektyvas"?

Daug nemąstęs aš apipasakojau jam kambarį, kurį mačiau per televizorių seriale apie Maiką Hamerį.

Didžiam mano nusistebėjimui, garbusis psichologas tučtuojau linktelėjo, patvirtindamas mano atsitiktinį pasirinkimą:

- Visiškai teisingai, - pasakė jis. - Dauguma mūsų, atsiprašant, tautiečių, mielasis Dimitrijau Aleksejevičiau, būtent taip ir įsivaizduoja tą kabinetą, kuriame juos priims patikimas

privatus detektyvas - pagal apsakymus apie Šerloką Holmsą ir amerikietiškus detektyvus. Du šitie paveikslai absoliučiai prieštarauja vienas kitam, bet jūsų hipotetinis klientas nesąmoningai linksta prie amžiaus vidurio Amerikos, nes karalienės Viktorijos laikų Anglija jam iš viso atrodo tolima kaip Marsas.

Kitą dieną aš ėmiausi pertvarkyti savo kontorą. Pradžiai aš už pusę kainos išpardaviau viską, kas ten buvo, pasigailėdamas tik kompiuterių, telefonų, selektofonų, žaliuzių ir elektrinio firmos "Tefal" virdukliaus. Po savaitės mano kontoroje buvo galima filmuoti naują serialą apie patį kiečiausią Niujorko detektyvą, kuris kalba nepaleisdamas iš dantų cigaretės ir kas antrą žodį užgerdamas neskiestu viskiu, smirdinčiu baisiau už pačią baisiausią samaną.

Stilius buvo juntamas jau priimamajame. Atidaręs lauko duris su stikliniu langeliu, virš kurio puslankiu buvo pagal trafaretą užrašyta: "Dimitrijus Kaštakovas. Privatus detektyvas", lankytojas patekdavo į priimamąjį, šio sienas dengė šviesiai žali tapetai, pamarginti paprastu geometriniu raštu, nekeliančiu jokio įkyraus noro akimis sekti kiekvieną paauksintų linijų vingį. Kampe prie durų stovėjo palmė didelėje statinėje, o jos paunksnėje - odinė sofa lanky-

tojams. Šalia - mažas žurnalinis staliukas, ant jo - krūvelė spalvotų pusmečio senumo žurnalių. Žiūrėti, kad ant stalo jokia būdu neatsirasėtų šviežios spaudos, buvo sekretorės pareiga. Pastebėjau, kad naujienos žmonės dažniausiai sunervina. O tuos, kuriems ir be to jau užtenka savų problemų, šviežia spauda gali per porą minučių paversti tikrais neurastenikais. Pati sekretorė, apsitaisiusi griežtu tamsiai pilku kostiumėliu, maloniai šypsodavosi klientams, sėdėdama prie senamadiško kontoros staliuko.

Dalis priimamojo buvo atitverta stumdoma širma. Už jos stovėjo šaldytuvai ir mažas staliukas, ant kurio Sveta tepdavo man sumuštinis ir plikydavo arbatą lankytojams. Šaldytuvo turiniu rūpinosi taip pat Sveta ir su jame sukauptomis maisto atsargomis galima be vargo pratempti kontoroje kelias dienas. Tai buvo būtina, nes mes kartais pietaudavom darbe, o aš neretai užsisėdėdavau iki tokio vėlaus vakaro, kad galų gale likdavau nakvoti.

O dabar apie patį kabinetą. Jo sienos buvo apmuštos sintetiniais paneliais, labai įtikinamai imituojančiais natūralią medieną. Ant sienų vienas priešais kitą kabėjo dviejų ragelių šviestuvai, į kuriuos aš tyčia įsukdavau pačias silpniausias lemputes, kad jie ne apšviestų

kambarį, o tik sukurtų jaukios, gelsvos šviesos regimybę. Po vienu iš tų šviestuvų kabojo truputį pakrypęs kalendorius su apsinuoginusiomis gražuolėmis, kurių vulgarumas galėjo prilygti nebent amoralumui tų, kurie jas įamžino juostoje ir bukumui tų, kurie pirko tokią produkciją bei puošė ja savo butus. Dalį sienos prie kito šviestuvo dengė didelis plakatas, vaizduojantis sceną iš filmo "Kasablanka", kurio aš niekad nemačiau. Po plakatu - keturios minkštos kėdės lankytojams. Kairėje nuo durų stovėjo kuprota drabužių spinta, panaši į dvivietį, vertikaliai pastatytą karstą. Prie jos - raguota kabykla, ant kurios kabojo mano fetrinė, ypatingu būdu išlankstyta skrybėlė. Priešingą kampą užėmė mano ypatingo pasididžiavimo objektas - spintelė su daugybe stalčių - lygiai tokia kaip tos, kuriose garsūs praeities sekliai laikydavo savo kartotekas. Nors visa mano turima medžiaga buvo suvesta į kompiuterį, bet kartotekos spintelė teikė kambariui privalomo kolorito. Aš ne kartą pastebėjau, kad įėjęs į kabinetą, klientas visų pirma žvilgtelėdavo į tą spintelę. Kai žvilgsnis pagaliau nukrypdavo į mane, jame jau būdavo galima įskaityti didelę pagarbą. Lankytojams, kaip ir man pačiam, tikriausiai atrodė, kad tokios

spintelės - privalomas bet kurios save gerbiančios detektyvų agentūros atributas. Bet jie niekada taip ir nesužinojo, kad tos spintelės stalčiuose aš laikiau tik apmokėtų sąskaitų už patalpų nuomą kvitelius ir senus laikraščius, kuriuos nuolat pamiršdavau išmesti.

Tiesiai priešais duris, tvirtai kaip sunkiasvoris boksininkas, įsispyręs į grindis plačiai išskėtomis kojomis, stovėjo didžiulis tamsaus raudonmedžio rašomasis stalas. Jo viršų aš specialiai paprašiau aptraukti žalia flanele. O už to stalo sėdėjau aš - toks, žinote, XXI amžiaus pradžios Hamfris Bogartas. Tiesiai priešais mane, ant stalo krašto, buvo išdėstytas masyvus senoviškas rašymo priemonių rinkinys, kurį progai pasitaikius nusipirkau iš pažįstamo antikvaro - daiktas buvo visiškai nereikalingas, bet gražus. Tiesa, kartą jis man neblogai pasitarnavo - sunkiu rašalinės stovu aš kaukštelėjau į kaktą vienam puspročiui, kuris nusprendė aiškintis su manimi santykius ir kaip lemiamą argumentą panaudoti 6,35 mm kalibro žaisliuką. Kokia buvo tarp mūsų kilusio nesusipratimo priežastis, dabar jau visai nebesvarbu - neverta net prisiminti. Dešinėje į stalo kraštą kabinosi stalinė lempa lanksčiu kotu ir žaliu apvaliu gaubtu, o už jos slėpėsi telefono apa-

ratas su įmontuotu selektorium. Procesoriaus bloką aš laikiau paslėpęs po stalu, o monitorių, kad tiktų prie visos kabineto aplinkos, aš aplipdau spalvotais popieriaus lapeliais, prirašytais neįskaitomų žodžių bei skaičių, kurie atsitiktiniams kontoros lankytojams turėjo atrodyti labai paslaptingi ir svarbūs.

Vienintelis kambario langas, visada iki pusės užtrauktas metalinėmis žaliuzėmis, buvo tiesiai man už nugaros. Kambaryje nuolat tvyrojo prieblanda ir, sėdėdamas šešėlyje, aš galėdavau gerai apžiūrėti lankytojus, kol tie dairydavosi po kabinetą.

Savo seklių agentūrą aš įregistravau 2003 metais. Tais laikais jau buvo praėję daugiau kaip dveji su puse metų nuo tos dienos, kai atsivėrė Vartai, bet man vis tiek niekad neatėjo į galvą, kad mano kontoroje kada nors apsilankys velniai.

Šiaip jau Pragaro gyventojai dažniausiai vadindavo save demonais, bet dauguma žmonių už akių vis tiek vadindavo juos velniais. Nieko jau čia nepadarysi - normali, žmogiška logika: jeigu gyveni Pragare, tai ir esi velnias....